

Refusjon av medisinske næringsmidler

Veileder til individuell stønad for næringsmidler på blå resept

Ny elektronisk søknadsløsning!

Pasienter som av ulike grunner ikke klarer å spise tilstrekkelig for å opprettholde sin ernæringsstatus, kan få dekket medisinske næringsmidler på blå resept.

Medisinske næringsmidler er en kategori næringsmidler til bruk ved spesielle ernæringsmessige behov, regulert gjennom «Forskrift om næringsmidler til spesielle medisinske formål. FOR-2001-11-08-1279».

Medisinske næringsmidler kan på lik linje med legemidler dekkes på blå resept.

Blåreseptforskriftens § 6 regulerer dekning av næringsmidler på blå resept.

Forskriften definerer at det kan ytes stønad til næringsmidler ved følgende tilstander.

Forskriftspunkt 1

Sykelige prosesser som affiserer munn, svelg og spiserør, og som hindrer tilførsel av vanlig mat.

Sykelige prosesser som affiserer mage eller tarm, og som hindrer opptak av viktige næringsstoffer.

Stoffskiftesykdom (metabolsk sykdom).

Behandlingsrefraktær epilepsi (ketogen diett).

Forskriftspunkt 2

Laktose-, melkeproteinintoleranse eller -allergi hos barn under 10 år.

Forskriftspunkt 3

Fenylketonuri (Føllings sykdom).

Forskriftspunkt 4

Behandling av kreft/immunsvikt eller annen sykdom som medfører så sterk svekkelse at næringstilskudd er påkrevd.

Disse forskriftspunktene ligger som grunnlag for refusjonsordningen, men vil ikke lenger fremkomme i søknadsprosessen.

Medisinske næringsmidler kan gjøre en stor forskjell

Berit gjennomgikk stråle- og cytostatika-behandling for brystkreft. Hun ble svært avkrefte og orket verken å lage mat eller å spise. Det eneste hun klarte å få i seg i de verste periodene under cellegift-behandlingen var næringsdrikker. Også i perioder med fatigue, i lang tid etter ferdig-behandling, var næringsdrikker en viktig næringskilde for henne.

Berit skulle ønske at hun hadde fått informasjon om næringsdrikker på blå resept allerede ved oppstart av kreftbehandlingen.

Ny søknadsløsning

For at pasienten skal få dekket utgifter til næringsmidler på blå resept, må lege søke Helfo om individuell stønad via den nye elektroniske søknadsløsningen på **Helsedirektoratets tjenesteportal for helseaktører** beskrevet under. Både fastlege og sykehuslege har rett til å søke på vegne av pasienten.

Helsedirektoratet har etablert en ny obligatorisk søknadsløsning for individuell stønad på blå resept, gjeldende fra 1. mai 2021.

Les mer om den nye søknadsløsningen ved å gå inn på Helfo.no eller ved å benytte QR-koden til venstre.

I den nye søknadsløsningen er søknadskriteriene endret og i overensstemmelse med «Nasjonale faglige retningslinjer for forebygging og behandling av underernæring», utgitt av Helsedirektoratet i 2009.

Finn retningslinjene på <https://www.helsedirektoratet.no/tema/underernaering> eller ved å benytte QR-koden til høyre.

Logg inn på <https://portal.helsedirektoratet.no> eller benytt QR-koden til venstre for pålogging dersom du er tilknyttet Helsenett

Informasjon vedrørende om pasienten allerede har et vedtak fremgår umiddelbart etter inntasting av pasientens personalia.

Gå inn på <https://internett-portal.helsedirektoratet.no> eller benytt QR-koden til høyre for å komme inn i den elektroniske søknadsløsningen dersom du IKKE er tilknyttet Helsenett.

Her finnes i de fleste tilfeller like god veiledning, men ikke informasjon vedrørende om pasienten har vedtak fra før.

I den nye søknadsløsningen er det fokus på pasientens ernærings-tilstand

Søknadsprosessen

Grunninformasjon

Legg inn pasientens personalia. Det vil da fremkomme om pasienten har vedtak fra tidligere. Dersom pasienten ikke har vedtak fra tidligere kan du gå videre i søknadsprosessen.

Tilstander

Det kan søkes etter følgende tilstander:

1. Moderat eller alvorlig underernæring
2. Risiko for underernæring
3. Barn under 18 år uten tilfredsstillende vekst og utvikling
4. Laktoseintoleranse eller melkeproteinallergi/-intoleranse, barn under 10 år
5. Medfødt metabolsk sykdom
6. Cytostatika- eller strålebehandling
7. Prematurt eller dysmaturt barn
8. Svangerskapsrelatert sykdom/lidelse
9. Medikamentresistent epilepsi (ketogen diett)
10. Skal gjennomgå planlagt større kirurgi
11. Behov for sondeernæring
12. Palliativ behandling i livets slutfase
13. Annet

Tilleggsinformasjon

Følgende kriterier må avkrysses for alle Tilstander. Kriteriene er obligatoriske og må være oppfylte for at søknaden skal kunne godkjennes.

- Diagnosekode.
- Om pasienten har samtykket til automatisk saksbehandling.
- Om bruken skal være utenfor spesialisthelsetjenesten.
- Om det er behov for langvarig behandling.
- Om næringsmiddelet skal benyttes til behandling av kronisk sykdom.
Ved kronisk sykdom menes sykdom eller tilstand som forventes å vare 2 år eller mer (gjelder ikke ved svangerskapsrelaterte tilstander).
- Om behovet for behandling med næringsmiddelet skal være langvarig, dvs. *minst 3 måneder i løpet av en 12 måneders periode.*

Vilkår

Vilkårene og antall vilkår varierer mellom Tilstandene. For Tilstand 1 og 2 gjelder følgende vilkår:

Del 1 - Tiltak i tråd med de fire første trinnene i ernæringstrappen skal være forsøkt uten tilstrekkelig effekt

Del 2 - pasientens ernæringstilstand skal vurderes (se side 8)

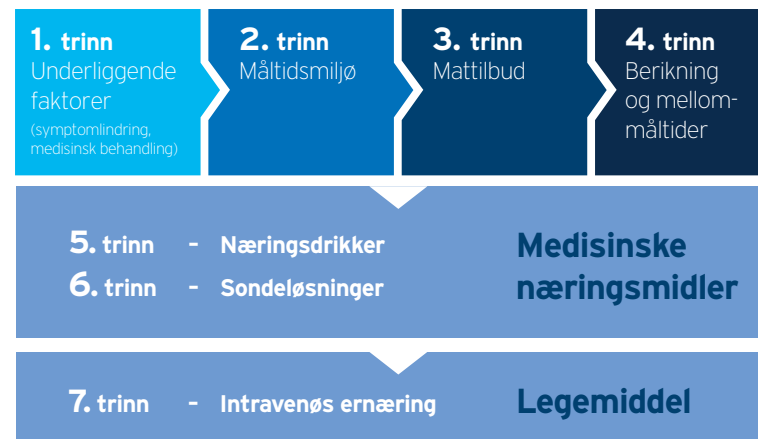
Det er ikke et krav om at tiltak i henhold til ernæringstrappen skal være forsøkt ved følgende tilstander:

- Laktoseintoleranse eller melkeproteinallergi/-intoleranse, barn under 10 år
- Medfødt metabolsk sykdom
- Cytostatika-eller strålebehandling
- Svangerskapsrelatert sykdom/lidelse
- Medikamentresistent epilepsi (ketogen diett)
- Skal gjennomgå planlagt større kirurgi
- Behov for sondeernæring
- Ved andre tungtveiende medisinske hensyn som tilsier at kostholdstiltak ikke kan gjennomføres eller er hensiktsmessig
- Svelgparese og alvorlige svelgvansker

Vilkår - Del 1

Ernæringstrappen

Ernæringstrappen er utgitt av Helsedirektoratet som en modell og veileder for prioritering av ernæringstiltak.

Les mer om ernæringstrappen ved å gå inn på [Helsedirektoratet.no](https://helsedirektoratet.no) eller ved å benytte QR-koden til venstre.

Helsedirektoratet understreker at det i noen tilfeller kan være riktig å begynne på et høyere trinn i ernæringstrappen, eller hoppe over noen trinn. Legen må vurdere om det er hensiktsmessig at alle trinnene i trappen må gjennomføres eller om det ut ifra pasientens ernærings situasjon og behandlingsforløp er mer hensiktsmessig å begynne på et høyere trinn.

Dersom pasienten ikke har gjennomgått alle fire trinnene, men har behov for å begynne ernæringsbehandling med medisinske næringsmidler så snart som mulig, må legen begrunne svaret.

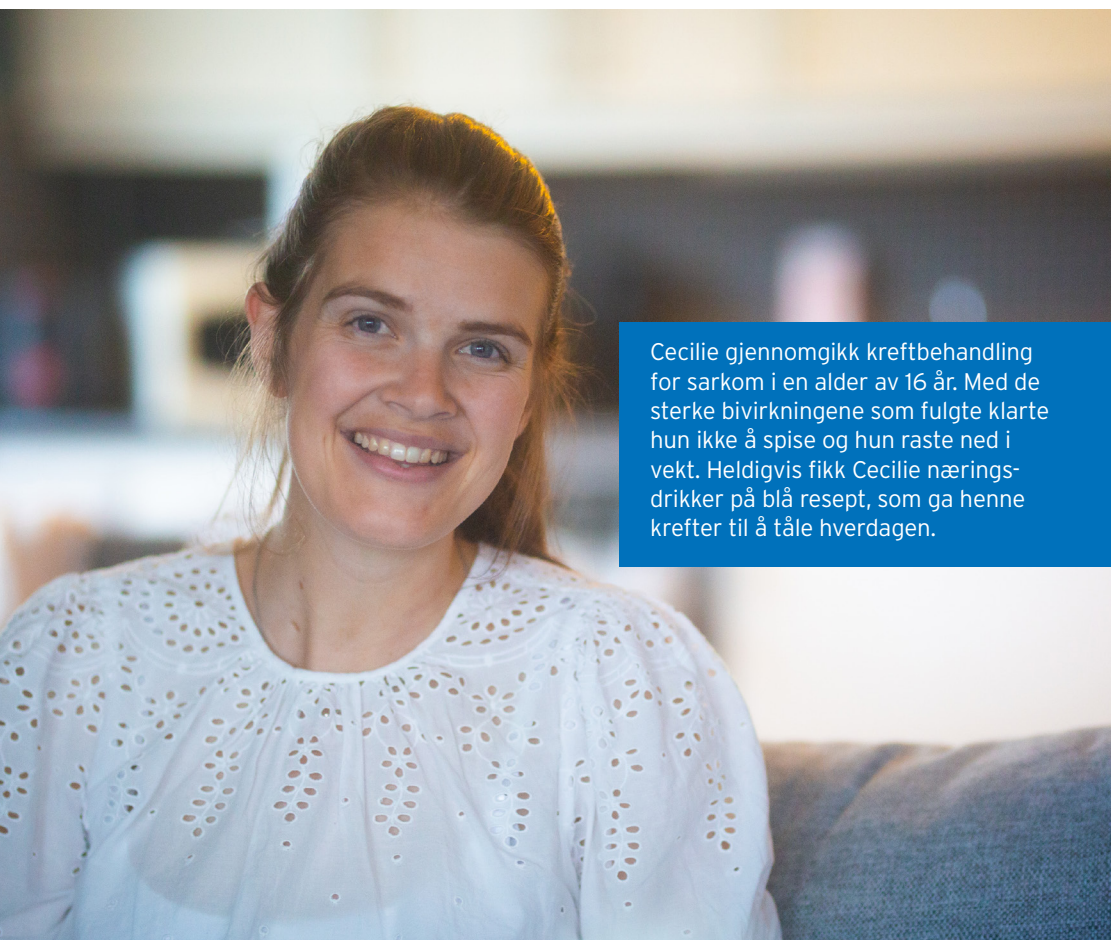
I dag er Berit frisk og rask og tilbake i full stilling. Hun mener næringsdrikkene, som hun etter hvert fikk på blå resept, var av stor betydning for å komme seg gjennom behandlingen og den påfølgende fatiguen.

Vilkår - Del 2

Ernæringstilstand

For å vurdere ernæringstilstanden i overensstemmelse med «Nasjonale faglige retningslinjer for forebygging og behandling av underernæring», er forskjellige vurderingsmetoder tilgjengelig. Disse inngår og forklares i søknadsprosessen og er omtalt på de neste sidene. Metodene er forskjellige avhengig av tilstanden man søker for.

På neste side er metodene for vurdering av henholdsvis **Moderat eller alvorlig underernæring** og **Risiko for underernæring** vist.

Cecilie gjennomgikk kreftbehandling for sarkom i en alder av 16 år. Med de sterke bivirkningene som fulgte klarte hun ikke å spise og hun raste ned i vekt. Heldigvis fikk Cecilie næringsdrikker på blå resept, som ga henne krefter til å tåle hverdagen.

Vurdering av ernæringstilstand

Moderat eller alvorlig underernæring

Pasienter som er moderat eller alvorlig underernært bør få tilbud om næringsdrikker. For å vurdere om pasienter er moderat eller alvorlig underernært skal en av vurderingsmetodene under benyttes.

Ufrivillig vekttap	> 10 % siste 3-6 måneder eller > 5 % siste 2 måneder
KMI	< 18,5 kg/m ² (> 70 år: KMI < 20)
KMI	< 20,5 kg/m ² (> 65 år: KMI < 22) og samtidig ufrivillig vekttap > 5 % siste 6 måneder
Næringsinntak	Næringsinntaket den siste uken har vært mindre enn halvparten av beregnet behov ved samtidig akutte/kroniske inflammasjonstilstander
PF-SGA	Grad B

Det er link til PF-SGA i selve søknadsportalen.

Risiko for underernæring

Pasienter med risiko for å utvikle underernæring kan, ved den nye søknadsløsningen, få næringsdrikker på blå resept. Den ernæringsmessige risikoen må dokumenteres ved bruk av en av screeningmetodene under.

NRS 2002	Skår 3 eller mer
MUST	< 18,5 kg/m ² (> 70 år: KMI < 20)
MNA del 1 av fullversjon (long)	Skår 11 eller mindre
PG-SGA Short form (SF)	Skår 2 eller mer

Det er link til de enkelte screeningverktøyene i selve søknadsportalen.

Vurdering av søknad

Dersom alle kriteriene under «Tilleggsinformasjon» og «Vilkår» er oppfylt, blir søknaden automatisk godkjent og bekreftelse foreligger umiddelbart.

Dersom ikke alle kriterier og vilkår er oppfylt, vil søknaden enten bli avvist eller sendt til manuell behandling hos Helfo. Manuell behandling kan ta opptil 8 uker.

Pasienten vil i begge tilfeller få melding om vedtaket i elektronisk eller ordinær postkasse.

Varighet av vedtak

Vedtak om individuell stønad til næringsmidler skal som hovedregel tidsbegrenses til tre år fra søknadsdatoen. For følgende grupper skal vedtaket tidsbegrenses i kun ett år fra søknadsdatoen:

- Svangerskapsrelatert sykdom/lidelse
- Fengselsinnsatt som er uten medlemskap i folketrygden
- Asylsøker som har asylsøknaden sin under behandling

Blåresept

Lege i både primærhelsetjenesten og spesialisthelsetjenesten kan forskrive medisinske næringsmidler på blå resept.

Blåresepten skal forskrives på det aktuelle punktet i § 6 som er knyttet til tilstanden pasienten har.

Det vil si:

- Næringsmidler ved diverse tilstander
- Næringsmidler ved melkeproteinallergi m.m.
- Næringsmidler ved kreft/immunsvekkelse/sykdom

Blå resept ekspederes som hvit resept inntil vedtak foreligger.

I dag er Cecilie frisk, har fullført universitetsutdannelse og stiftet egen familie. Cecilie ønsker å dele sin gode erfaring med bruk av næringsdrikker og hvilken forskjell de gjorde for henne under behandlingsforløpet.

Utlevering

Brukeren kan hente ut næringsmidler på apotek eller hos bandagist.

Ved fremvisning av vedtak og blå resept vil brukeren få dekket utgiftene til næringsmidler av Helfo.

Brukeren må betale egenandel på næringsmidler, på lik linje med legemidler.

Dersom brukeren ikke har tilgang til vedtaket, kan apotek eller bandagist gjøre en vedtaksspørring etter fullmakt fra brukeren.

Utgifter til næringsmidler ekspedert etter resept i påvente av vedtak, kan refunderes av Helfo i etterkant.

Utstyr til administrering

Det er Behandlingshjelpemidler som er ansvarlig for utlevering av utstyr til administrering av medisinsk ernæring.

I utstyr til administrering inngår både sonder, gastrostomiumutstyr, ernæringssett, ernæringspumper, bæresystem samt sprøyter og utstyr til opptrekk og administrering av mat og medisin.

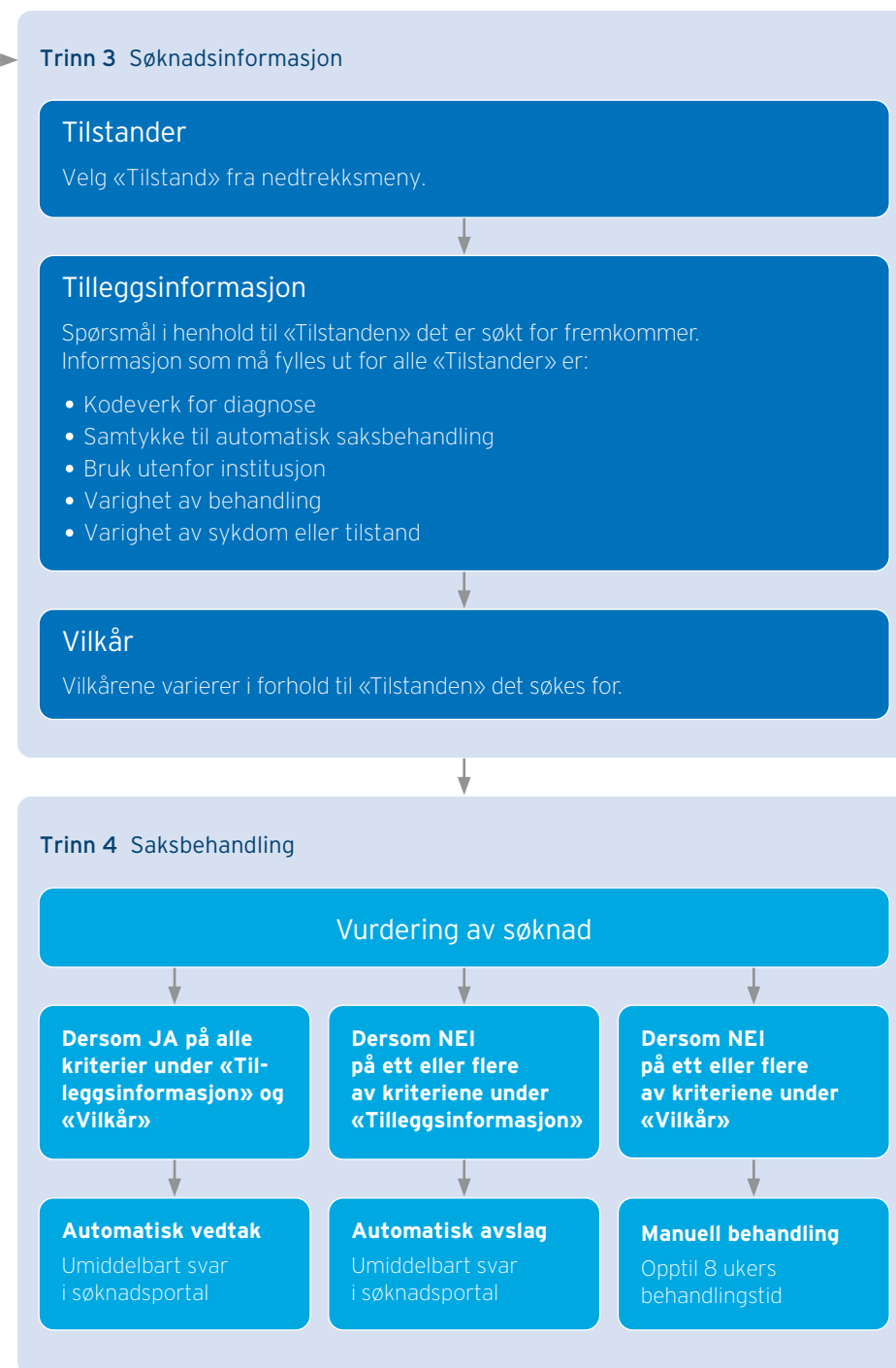
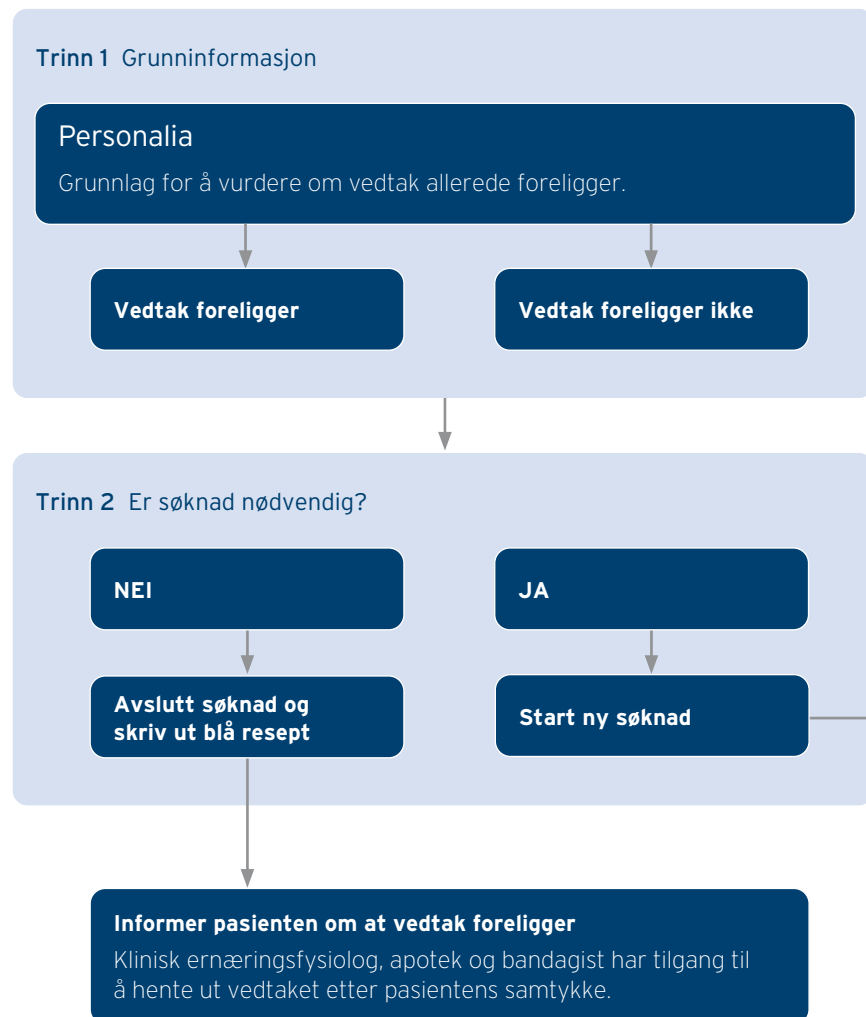
Mer informasjon om utlevering av utstyr til medisinsk ernæring samt rekvireringsskjema finnes på www.behandlingshjelpemidler.no

Utstyr til administrering av medisinsk ernæring skal IKKE forskrives på blå resept.

Flytskjema for søknad

Individuell stønad
av medisinske næringsmidler på blå resept

Forbehold

Informasjonen i denne folderen er basert på Rundskriv til folketrygdloven § 5-14 - Legemidler, næringsmidler og medisinsk forbruksmaterieil. 1. juli 2021 samt dialog med Helsedirektoratet og Helfo.

Søknadsprosessen er i konstant endring og vi tar forbehold om at informasjonen i denne folderen derfor ikke er oppdatert etter til enhver tid gjeldende søknadskriterier og vilkår.

Det oppfordres til å gå inn i blåreseptportalen samt www.helfo.no for korrekt og oppdatert informasjon. Helfo har eget nyhetsbrev rettet mot leger.

Ved spørsmål kan Helfo kontaktes på 23 32 70 40 eller post@helfo.no

Personinformasjon

Personene, Berit og Cecilie, som er omtalt med navn og bilde i denne veilederen, er reelle og har samtykket til at deres historier og bilder blir delt. De har et eget ønske om at deres historier skal bli formidlet, med den hensikt å løfte viktigheten av muligheten til å få næringsdrikker på blå resept på et tidlig stadium i sykdomsforløpet. Deres historier er delt i sin helhet på www.fresubin.no

artisti.no / 12930 / September 2021

**FRESENIUS
KABI**

caring for life

Fresenius Kabi Norge AS
Postboks 4646 Nydalen, 0405 Oslo
Telefon 22 58 80 00
markedsavdelingen@fresenius-kabi.com www.fresenius-kabi.com/no